

Oponentský posudek diplomové práce

Studentka: Bc. Jessica Idlbeková

Studijní program: Psychologie PedF UK

Studijní obor: Psychologie PedF UK, nMgr. (N7701/7701T005/ONPSPSY17)

Název práce: Validizace nástroje na měření traumatu: PTSD Checklist pro DSM-5

Oponent: Mgr. Lothar Filip Rudorfer

Rozsah bez příloh: 60 s (109 764 znaků bez seznamu literatury, abstraktu a obsahu) – min. požadavek 108 000 znaků u diplomové práce dle Opatření děkana č. 38/2020 O podrobnostech pro závěrečné práce

Přílohy: 4 s.

Použitá literatura: 6 titulů české literatury, 65 titulů cizojazyčné literatury, 18 internetových odkazů, 3 odkazy na dokumenty mezinárodní klasifikací

Autorka si ve své práci klade za cíl přispět k validizaci metody PCL-5 na české populaci.

V teoretické části se autorka věnuje v jednotlivých kapitolách historii diagnostiky posttraumatické stresové poruchy (PTSD angl. / PTSP) v původních definicích a srovnává vývoj diagnostiky PTSP ve vydáních DSM III-V a MKN, včetně plánované revize MKN 11 a nové kategorie K-PTSP. V teoretické části poté velmi krátce popisuje diagnostické a psychometrické nástroje měření PTSP. V mezinárodním měřítku sice jsou zmíněny i další diagnostické nástroje, nicméně nejsou doplněny o psychometrické vlastnosti i jejich nedostatky, revize, apod. čímž by teoretická část dostala ucelenější podoby a podpořila by část praktickou mnohem lépe. Jak již diplomantka uvádí, v ČR standardizované testy pro PTSP chybí, nicméně popsání zahraniční testy v teoretické části opomíjí zmínku o standardizacích, revizích, testovacím vzorku, apod. u uvedených testů. PTSD Checklistu je věnována poté podstatná část textu, kde již všechny psychometrické vlastnosti jsou popsány.

V praktické části si autorka klade za cíl hlavně pomoci validizovat PCL-5 v ČR. Diplomantka se příliš neřídí základní organizací vědeckého textu pro empirické studie (zkr. IMRAD), kdy standardní statí bývá i pro vědecké validační studie v pořadí úvod, metody, výsledky a diskuze. Autorka uvádí také grafické znázornění relativních hodnot škál z dotazníku, přičemž sice na str. 49 popisuje škálu, nicméně v koláčových grafech chybí a celkově výsledky zvolených koláčových grafů nejsou příliš přehledné. Doporučuji zvolit vícero barev v rozlišných odstínech barevného spektra, nikoliv pouze odstíny modré v rozlišné intenzitě. V části zpracování dat použila diplomantka Shapiro-Wilk test, nicméně i zde se je potřeba upozornit, že testy normality jsou pro sociálně-vědní data (zejména i pro psychometriku, či i v pedagogickém a psychologickém výzkumu často chybně nadužívány) až moc přísnou metrikou. Chybí zde například i zobrazení histogramu, abychom mohli vůbec normalitu posoudit, aniž bychom potřebovali test k nahlédnutí. Použitá Cronbach alfa není určena pro posuzování reliability vícedimenzionálních dotazníků, neměl by ji tedy dotyčný diplomant používat pro celkové skóry, když má vícedimenzionální strukturu. Zřejmě zde diplomantka nebyla poučena v rámci psychometrie o správném postupu, nicméně pokud by tato diplomová práce měla být podklad pro standardizaci nástroje, studie by neprošla standardním recenzním řízením právě z důvodů použití chybného nástroje pro vícedimenzionální testy. Je otázkou zdali absence položkové analýzy je zapříčiněna opatrností diplomantky, či byla vynechána záměrně pro strach z výsledků, které by neodpovídaly ostatním citovaným zdrojům. V tabulce 8 na str. 59: poté CFI a TLI poskytují obecně jako skór tutéž informaci, je tedy redundantní uvádět obě pouze na efekt pro nezkušené oko, stačí tedy uvést jedno. Naopak v analýze dat chybí reportování CFA. Jak již bylo předesláno dle standardů IMRAD, do diskuse se zpravidla už statistické výsledky nepišou a jenom se interpretují a vysvětlují čtenáři. Na publikaci statistických výsledků obvykle využíváme prostor v části výsledkové.

V praktické výzkumné části byly také nalezeny některé gramatické chyby, zejména pak koncovky auxiliárních verb ve shodě se substantivy ve středním rodu množného čísla viz. Str. 49 „... data od respondentů byly (sic) sbírány.“, apod.

Práce je mimo zmiňované nedostatky bez závažnějších chyb a víceméně splňuje rozsahem a obsahem nároky diplomové práce oboru psychologie, nicméně je potřeba, aby diplomantka před nástupem do psychologické praxe měla lepší vhlad do standardizačních postupů v psychometrii.

Otázky k obhajobě:

- 1) Při efektu „skewness/koeficientu šikmosti“, kdy data nemají normální rozložení, jaký jiný test lze použít, než Shapiro-Wilk pro validizaci nástroje?
- 2) Proč autorka neuvedla v příloze histogramy k posouzení normality dat?
- 3) Proč autorka neprovedla položkovou analýzu? Děkuji.

Doporučuji k obhajobě. Znamka: 2